

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย
ได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะ การพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่
สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลอิทรีย์
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ
ความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัด
กาฬสินธุ์

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ
ปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า
1) ด้านอาคารสถานที่ที่มีสภาพดังนี้ 1.1) อาคารเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีมาตรฐาน 1.2) บริเวณ

รอบอาคารเรียนไม่สะอาดและมีเศษหิน เศษไม้ และเสาวัตถุอื่น ๆ 1.3) ไม่มีรั้วกันด้านหลังอาคารเรียน 1.4) ห้องน้ำ-ห้องส้วมไม่ได้แยกอิสระออกจากห้องเรียน 2) ด้านสิ่งแวดล้อมมีสภาพดังนี้ 2.1) บริเวณหลังห้องน้ำอากาศถ่ายเทสะดวกไม่ทำให้เกิดมลพิษทางกลิ่น 2.2) สภาพแวดล้อมรอบโรงอาหารยังไม่ถูกสุขลักษณะ 2.2) สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียนไม่สะอาด 2.3) ห้องน้ำ-ห้องส้วมไม่สะอาด 2.4) สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเป็นหลุมเป็นบ่อ มีเศษกิ่งไม้ เศษหิน เศษวัสดุเหลือใช้ 3) ด้านความปลอดภัยมีสภาพดังนี้ 3.1) อาคารและภูมิทัศน์รอบ ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีความปลอดภัยเท่าที่ควร 3.2) บริเวณรอบอาคารเรียนไม่สะอาดและมีเศษหิน เศษไม้ สิ่งสกปรกอาจทำให้เกิดอันตรายและอุบัติเหตุกับเด็ก 3.3) ไม่มีรั้วกันด้านหลังอาคารเรียน 3.4) ระบบป้องกันภัยต่าง ๆ ในอาคารเรียนยังมีไม่เพียงพอ 3.5) ขาดการบริหารจัดการพื้นที่โดยรวมที่เหมาะสม

2. แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด โพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลดี้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) ด้านอาคารสถานที่มีแนวทางและข้อเสนอแนะดังนี้ 1.1) ปรับปรุงอาคารเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน 1.2) ปรับปรุงบริเวณรอบอาคารเรียนให้สะอาดและสวยงาม 1.3) สร้างรั้วกันด้านหน้าและหลังอาคารเรียน 1.4) การสร้างห้องน้ำ-ห้องส้วมให้แยกอิสระออกจากห้องเรียน 1.5) แยกโรงอาหารหรือห้องประกอบอาหารให้ห่างจากพื้นที่ที่เด็กทำกิจกรรม 2) ด้านสิ่งแวดล้อมมีแนวทางและข้อเสนอแนะดังนี้ 2.1) ปรับปรุงบริเวณหลังห้องน้ำให้โล่ง สะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก 2.2) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบโรงอาหารให้เป็นสัดส่วน สะอาด ถูกสุขลักษณะ 2.2) ปรับปรุงการจัดเก็บ กวาดขยะมูลฝอยภายในและภายนอกอาคารเรียนให้สะอาด 2.3) ปรับปรุงระบบการทำความสะอาดห้อง-ห้องส้วมและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ 2.4) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอาคารให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม 3) ด้านความปลอดภัยมีแนวทางและข้อเสนอแนะดังนี้ 3.1) การจัดซื้ออุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ 3.2) การจัดเก็บเศษวัสดุ เศษหิน เศษไม้ สิ่งสกปรกอาจทำให้เกิดอันตรายและอุบัติเหตุกับเด็ก 3.3) การสร้างรั้วกันด้านหน้าและด้านหลังอาคารเรียน 3.5) วางแผนบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเหมาะสม

3. ผลการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด โพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลดี้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.57).

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) ด้านอาคารสถานที่ที่มีสภาพดังนี้ 1.1) อาคารเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีมาตรฐาน 1.2) บริเวณรอบอาคารเรียนไม่สะอาดและมีเศษหิน เศษไม้ 1.3) ไม่มีรั้วกันด้านหน้าและด้านหลังอาคารเรียน 1.4) ห้องน้ำ-ห้องส้วมไม่ได้แยกออกเป็นสัดส่วนกับห้องเรียน 2) ด้านสิ่งแวดล้อมมีสภาพดังนี้ 2.1) บริเวณหลังห้องน้ำอากาศถ่ายเทสะดวกไม่ทำให้เกิดมลพิษทางกลิ่น 2.2) สภาพแวดล้อมรอบโรงอาหารยังไม่ถูกสุขลักษณะ 2.2) สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียนไม่สะอาด 2.3) ห้องน้ำ-ห้องส้วมไม่สะอาด 2.4) สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเป็นหลุมเป็นบ่อมีเศษกิ่งไม้ เศษหิน เศษวัสดุเหลือใช้ 3) ด้านความปลอดภัยมีสภาพดังนี้ 3.1) อาคารและภูมิทัศน์รอบ ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีมาตรฐานในด้านความปลอดภัยเท่าที่ควร 3.2) บริเวณรอบอาคารเรียนไม่สะอาดและมีเศษหิน เศษไม้ สิ่งสกปรกอาจทำให้เกิดอันตรายและอุบัติเหตุกับเด็ก 3.3) ไม่มีรั้วกันด้านหลังอาคารเรียน 3.4) ระบบป้องกันภัยต่าง ๆ ในอาคารเรียนยังมีไม่เพียงพอ 3.5) ขาดการบริหารจัดการพื้นที่โดยรวมที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ชัชวาลย์ จันท์ศรี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านโพนครก อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ในสภาพปัจจุบัน โรงเรียนบ้านโพนครก มีปัญหาในเรื่องอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมหลายด้าน เช่น บริเวณโรงเรียนคับแคมีฝุ่นละอองและน้ำท่วมขังในฤดูฝน อาคารเรียนบางหลังชำรุดทรุดโทรม บริเวณโรงเรียนไม่สะอาด นักเรียนทิ้งเศษกระดาษไม่เป็นที่ ขาดสวนหย่อมหรือที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามเด็กเล่นไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ถนนในโรงเรียนเป็นหลุมเป็นบ่อ ป้ายนิเทศ ป้ายประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม ไม้ดอกไม้ประดับไม่เพียงพอ ทั้งนี้มีสาเหตุจากการปฏิบัติงานอย่างไม่มีระบบและวิธีการที่เหมาะสมขาดความเอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบ บุคลากรไม่ตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ สมยศ มีศิลป์ (2550 : 164) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ 6 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านแนวการจัดประสบการณ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และ

สิ่งแวดล้อม ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ด้านความปลอดภัย สุขภาพอนามัย และด้านโภชนาการ ผลการวิจัยพบว่า รายการที่มีการปฏิบัติร้อยละ 100 คือ รายการที่ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะการ ในสอน การกำหนดวิธีการและการสรรหาครูผู้สอนการสนับสนุนให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ การจัด สถานที่ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดสื่อการเรียนรู้ภายในห้องเรียนและกลางแจ้ง ตลอดจนการ ตรวจสอบสุขภาพและให้ภูมิคุ้มกัน แต่การผลิตสื่อขึ้นใช้เองมีน้อย รายการที่กล่าวมาดังกล่าว ล้วนมี อุปสรรคปัญหาในการดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากขาดการประชุม อบรม สัมมนา และประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรขาดการศึกษา เพิ่มเติมและการนิเทศติดตามการสอน สอดคล้องกับ ประเสริฐ บุญมี (2554 : 607-612) ได้ทำการ วิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอ ชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง ในปัจจุบัน ยังไม่มีอาคารสถานที่เป็นเอกเทศ และแม้ บางส่วนที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสำหรับสร้างอาคารสถานที่แล้ว แต่การจัดห้องเรียนยังไม่เป็น สักส่วนพื้นที่ภายนอกอาคารยังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงและตกแต่งทั้งสนามเด็กเล่น สนามหญ้า ต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับที่จะทำให้เกิดความร่มรื่นยังมีไม่เพียงพอ ไม่มีรั้วรอบขอบชิด จึงทำให้ ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัด สุรินทร์ ด้าน อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อภิชาติ แสงดี (2552 : 52-53) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอสองดาว จังหวัด สกลนคร พบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ส่วนใหญ่องค์กรบริหารส่วนตำบลสรรหา บุคลากรทางการศึกษาตามเกณฑ์ลูกจ้างองค์กรบริหารส่วนตำบล ครูพี่เลี้ยง/ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีโอกาสเข้ารับการอบรม สัมมนาเพิ่มพูนความรู้บ้าง ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่วนใหญ่สถานที่ตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม ไม่ยิ่งต่ออันตราย มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ ในการรักษาความปลอดภัย สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนสะอาดและ ปลอดภัย สะดวกในการทำกิจกรรม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรส่วนใหญ่จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจัดตามตารางกิจกรรม

ประจำวัน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการจัดกิจกรรมเรียนการสอนระดับปฐมวัยครบ แต่เครื่องเล่นสนามส่วนใหญ่ชำรุดทรุดโทรมและที่มีไม่หลากหลาย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ส่วนใหญ่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่ขาดความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับ จิตติรัตน์ แหย่งบุคคา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร และด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

2. แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบลอ้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) ด้านอาคารสถานที่มีแนวทางและข้อเสนอแนะดังนี้ 1.1) ปรับปรุงอาคารเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน 1.2) ปรับปรุงบริเวณรอบอาคารเรียนให้สะอาดและสวยงาม 1.3) สร้างรั้วกันด้านหน้าและหลังอาคารเรียน 1.4) การสร้างห้องน้ำ-ห้องส้วม ให้แยกอิสระออกจากห้องเรียน 1.5) แยกโรงอาหารหรือห้องประกอบอาหารให้ห่างจากพื้นที่ที่เด็กทำกิจกรรม 2) ด้านสิ่งแวดล้อมมีแนวทางและข้อเสนอแนะดังนี้ 2.1) ปรับปรุงบริเวณหลังห้องน้ำให้โล่ง สะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก 2.2) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบโรงอาหารให้เป็นสัดส่วน สะอาด ถูกสุขลักษณะ 2.2) ปรับปรุงการจัดเก็บ กวาดขยะมูลฝอยภายในและภายนอกอาคารเรียนให้สะอาด 2.3) ปรับปรุงระบบการทำความสะอาดห้อง-ห้องส้วมและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ 2.4) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคารให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม 3) ด้านความปลอดภัยมีแนวทางและข้อเสนอแนะดังนี้ 3.1) การจัดซื้ออุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย และอุปกรณ์ต่าง ๆ 3.2) การจัดเก็บเศษวัสดุ เศษหิน เศษไม้ สิ่งสกปรกอาจทำให้เกิดอันตรายและอุบัติเหตุกับเด็ก 3.3) การสร้างรั้วกันด้านหน้าและด้านหลังอาคารเรียน 3.5) วางแผนบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเหมาะสม สอดคล้องกับ ชัชวาลย์ จันทร์ศรี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านโพนครก อำเภอนาคู จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การร่วมกันระดมความคิดเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา คือการประชุมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การมอบหมายงานและการนิเทศ กำกับติดตาม ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในวงรอบที่ 1 ผลการพัฒนาพบว่า การพัฒนาการปฏิบัติงานตามกรอบงานทั้ง 6 ด้าน ได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นอย่างดีใน 4 กรอบงาน

คือ การใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และการประเมินผลการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่วน 2 กรอบงาน คือ การจัดสิ่งแวดล้อมให้ร่มรื่น สะอาดสวยงามปลอดภัยจากอุบัติเหตุ และโรคติดต่อ และการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกายของนักเรียน พบว่า ยังมีปัญหาเนื่องจากเงื่อนไขในเรื่องเวลาและฤดูกาล ซึ่งก็ได้แก้ไขในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ในการแก้ปัญหา 3 กลยุทธ์ คือ การประชุมระดมความคิดของผู้ร่วมปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมศึกษา การจัดทำโครงการ/แบ่งกลุ่มงานใหม่และการนิเทศ กำกับติดตาม ให้มากขึ้น ผลปรากฏว่า การพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านโพนครก อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการ ตามกระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการและกลยุทธ์ต่างๆ ทั้ง 2 วงรอบ ส่งผลให้โรงเรียนบ้านโพนครกในปัจจุบันได้รับการพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์ ทุกประการ สอดคล้องกับ ชาริน จินดาศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้าช่างขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเรือ อำเภอนาทม จังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนมากที่สุด สอดคล้องกับ สายสมร ปากดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองทุ่ม ใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ เสนอให้จัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ ดูแลเด็กเล็ก ให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การดูแลเด็กเล็กพัฒนาเป็นไป อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย 2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เสนอให้ดำเนินการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใหม่ ทั้ง 3 แห่ง เพื่อให้สามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้าน และควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้งให้เพียงพอสำหรับเด็กเล็กทุกวัย 3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เสนอให้จัดการเรียนการสอนแยกตาม เกณฑ์อายุของเด็กเล็กเพื่อให้เด็กเล็กได้รับรู้และพัฒนาการตามวัย ได้อย่างเหมาะสม 4. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงให้ทุกฝ่ายเข้าใจในเรื่องบทบาท และหน้าที่ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ในการพัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้อง สุชาติา แขวงเมือง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคายในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทาง

เดียวกัน ส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรควรพัฒนาบุคลากรให้มีความตื่นตัวอยู่เสมอ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ศึกษาต่อ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องสะอาด อาคารมีความมั่นคงแข็งแรง มีพื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีเครื่องเล่นสนามเพียงพอ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรควรใช้หลักสูตรเดียวกันและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร บรรจุเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่ง่ายและเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณ จัดตั้งชมรมผู้ปกครอง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทุกระดับ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ผลการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด โพธิ์ศรีบ้านแก เทศบาลตำบล อําเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.57) สอดคล้องกับ สมศรี สุทธิ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อําเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกอาคาร มีสภาพแวดล้อมและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอุปกรณ์ สนามเด็กเล่นเพื่อพัฒนาการด้านร่างกาย และทักษะตามวัยของเด็ก สอดคล้องกับ สายสมร ปากดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วัฒนวรรณ ผลินยศ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อําเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เพ็ญประภา ศรีผดุง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น มีการติดตั้งอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยหรือเครื่องตัดไฟภายในตัวอาคาร

บริเวณพื้นที่สำหรับนอน มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดภัย ไม่มีเสียงรบกวนและแสงสว่างไม่จ้าเกินไป สะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่พอเพียงและเหมาะสมกับเด็ก มีห้องปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น มีบริเวณทำความสะอาดเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง มีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร โดยอย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟันในขนาดและความสูงที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีห้องส้วม โดยเฉลี่ย 1 ที่ต่อเด็ก 10 – 12 คน มีมาตรการในการรับส่งเด็กอย่างเป็นระบบ

ศุภนิชา อรัญมิตร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอกะระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นิคม ชุมเชิงกาญจน์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขียงยืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา เขียงยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน การติดตามและตรวจสอบการใช้ การบำรุงรักษาและพัฒนา การประเมินผลตามลำดับ สอดคล้องกับ ศิริศิลป์ บุตรจันทร์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้กำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเป่า อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรบริหารส่วนตำบลเป่า พบว่าผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.15$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการมีส่วนร่วม การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\bar{X} = 3.82$) ด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.74$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.35$) ซึ่งการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรบริหารส่วนตำบลเป่าทุกด้านมีผลอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุชาดา แขวงเมือง (2554 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำเอาหลักการในการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในด้านต่าง ๆ สำหรับผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

1.3 ผู้บริหารควรนำเอาหลักการและข้อเสนอแนะในการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพของศูนย์เด็กเล็กต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบในการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็กและสถานศึกษาในระดับอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบในการพัฒนาการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร และด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพของศูนย์เด็กเล็ก